

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 153
Tarih : 21.05.2014

44317

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 21.05.2014

A. Levant TÜZEL
İstanbul Milletvekili

Manisa'nın Soma İlçesinde, Soma Kömür İşletmesi AŞ.ve bağlı Eynez maden ocağında, madenci ailelerini, işçi sınıfımızı, halklarımızı yasa boğan Türkiye tarihinin en büyük işçi cinayetlerinden biri yaşanmıştır. Yeryüzünün aydınlanması, ısınması ve ekmek parası için yerin yedi kat dibinde, denetimsiz, kuralı, güvencesiz, kölece koşullarda her gün tonlarca kömür çıkarmaya zorlanan yüzlerce madencinin, hala nedeni açıklanmayan karbonmonoksit zehirlenmesi sonucu, "bir avuç kömür için bir ömür verenler" arasına katılmaları acı olduğu kadar, açıklanmaya muhtaç bir faciadır.

13 Mayıs'ta Soma Holdingin işlettiği maden ocağından ölüm haberleri gelmesi üzerine aynı gece Şırnak milletvekili Selma Irmak ve Emek Partisi Genel Başkanı Selma Gürkan ile birlikte HDP heyeti olarak Soma'ya ulaşılmıştır. Heyetçe, devlet hastanesi başhekiminden bilgi aldık, yaralılarla, aileleriyle görüştük, maden sahasında kurtarma çalışmalarının sürdüğü ocak ağzı, kriz merkezi, işçilerin dinlenme alanlarında görüşmelerde ve gözlemlerde bulunulmuştur. HDP Eş Genel Başkanlarımız Sebahat Tuncel ve Ertuğrul Kürkçü ve Manisa parti yöneticilerimiz ertesi günü incelemelerini sürdürmüştür.

Soma'da yaşanan facianın nedeni, aşırı üretim, yoğun çalıştırma, ucuz işçilik, ağır çalışma koşulları, alınmayan önlemler, ihmaller zincirleri, denetimsizlik, özelleştirme politikaları, rüdvans sistemi ve güvencesiz kuralı, çalıştırma politikalarıdır.

Manisa Soma'da 13.05.2014 tarihinde saat 15.10'da, Soma Kömürleri A.Ş.'ye ait bir maden ocağında, ilk açıklamalara göre trafo patlaması sonucu çıkan yangın nedeniyle, 787 işçi mahsur kalmıştır. Uzun süre belirsizlik hakim olmuş, ocakta kaç işçi bulunduğu, kaçının tahliye edildiği, ölü, yaralı işçi sayısı konusunda kamuoyu ve madenci yakınları uzun süre bilgilendirilmemiştir. Nitekim olaydan 12 saat sonra Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız tarafından yapılan ilk resmi açıklamada, ciddi bir durumla karşı karşıya olduğumuzu herkesin sınavını verdiğini sosyal medyada acımasız haberlerin yer aldığını belirterek, 151 ölü, biri ağır olmak üzere, 76 yaralı olduğu, 363 kişinin tahliye edildiğini kaydetmiştir. Israrlı sorular üzerine, Bakan Yıldız, ocakta çalışan işçi sayısının Soma Kömürleri AŞ. tarafından 787 olarak belirtildiğini, ancak, "içerde madenci olmayanların da bulunduğu, bu durumun olayın ciddiyetini büyüttüğü" şeklinde açıklamalarda bulunulması kaçak işçi çalıştırıldığını akıllara getirmiştir.

Bu arada, kurtarma çalışmalarına da katılan maden mühendisleri tarafından, içeride 400 civarında kart basmadan giren işçi bulunduğu bilgisi verilmiştir. Bütün bunlar içeride kaçak işçi çalıştırıldığına işaret etmektedir.

14 Mayıs saat 16.00 da Başbakan, ölen işçi sayısının 238, yaralı işçinin 80, içeridekilerin ise 120 civarında olduğu 363 işçinin de tahliye edildiğini açıklamıştır. Ve bu saatten itibaren canlı olarak işçi çıkarıldığı basına yansımamıştır. Resmi olarak 301 madencinin öldüğü

açıklanmıştır. Şirket yönetimi ile Hükümet yetkililerinin açıklamaları belirsizlikleri ve çelişkileri gidermek yerine arttırmıştır.

16 Mayıs tarihi itibarıyla Hükümet ve Soma Holding adına yapılan açıklamalarda ciddi belirsizlikler ve çelişkiler bulunmakta, ne kamu erki, ne de kamu adına kömür madeni işleten şirket yetkilileri hiçbir sorumluluk ve ihmallerinin bulunmadığını iddia etmektedirler.

Gerek gerek ölen işçi sayısı, gerek katliama dönüşen maden yangınının kaynağı, gerekse işçi sağlığı iş güvenliği önlemleri konularında da belirsizlikler devam etmektedir. Soma "maden katliamına" neden olan bütün etkenlerin, olası ihmallerin ve sorumlularının açığa çıkarılması meclisin halk adına denetim görevleri arasındadır.

Bu çerçevede;

1. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği önlemleri yeterince alınmış olsaydı 150 yıl önce İngiltere'de karşılaşılan vehamette bir facia yaşanır mıydı? Güvenlik standartları ve önlemleri mevzuat hükümlerine uygun mudur?
2. Facianın yaşandığı Soma Holdinge bağlı Eynez maden ocağında, hangi işçilerin hangi vardiyada madene ineceğinin bir hafta öncesinden ilan edilmiş listesi var mıdır?
3. 13.05.2014 tarihinde Eynez maden ocağında meydana gelen faciada kaç işçi yaşamını yitirmiştir? Ölüm nedeni olarak açıklanan karbonmonoksit zehirlenmesinin nedeni, kaynağı nedir? "Şirketin açıkladığı "kömür kızışması" neden öngörülemedi?"
4. Daha önceden işlenmiş kömür damarının inaktif hale getirilmemiş olduğu iddiaları doğru mudur? Kömür kızışması olduktan, yani yangın çıktıktan sonra dışardan hava pompalanması yangının büyümesine ve dumanın işçilere doğru gitmesine neden olduğu iddiaları doğru mudur?
5. Eynez Maden ocağının işçi sağlığı ve iş güvenliği bakımından risk analizi ne zaman yapılmıştır? Yeryüzüne çeşitli noktalardan hava çıkış tünelleri (nefeslikler) yapmak yerine galerileri birbirine seri bir şekilde bağlayarak, ortaya çıkan olumsuz koşulun, kendinden sonra gelen üniteleri de etkilemesini sağlayan mevcut sisteme neden olur verilmiştir? Bu konuda olumlu denetim raporu verenler kimlerdir ve hangi kriterleri esas almışlardır?
6. Öldürücü seviyeye ulaşana kadar, ocaktaki karbonmonoksit gazının ölçülebilmesi gerekmez mi? Maden faciası olmadan önceki bir haftalık metan karbonmonoksit karbondioksit ve oksijen ölçümlerinin dökümü var mıdır? Varsa veriler nasıldır?
7. Eynez maden ocağında, kaza anında, acil durum için oluşturulmuş güvenlik odası, kaçış odası, acil yaşam odası var mıdır? Var ise, bunlar kaç kişiliktir, içinde hangi malzemeler bulunmaktadır? Bu odaların maliyeti nedir? Bu faciada kaçış (sığınma) odaları vasıtasıyla kaç işçi kurtarılmıştır?
8. Facianın yaşandığı maden ocağında şirket hangi ferdi koruyucu gaz maskesi kullanıyordu? Oksijenli Ferdi Koruyucu (OFK) gaz maskeleri neden tercih edilmemiştir? Gaz izleme sistemi mevcut muydu? Mevcutsa doğru konumlandırılmış mıydı? Ocakta üretim panoları ve kapalı barajlar dahil kritik tüm noktalardan metan (Ch4) ve karbon monoksit düzeyleri düzenli bir şekilde izlenebiliyor muydu? Ölçümleri doğru muydu? Bunu sağlayacak kalibrasyon ayarları yapılmış mıdır? Buna ait raporlar var mıdır?
9. Günümüz teknolojisi ile yangının yayılmasını önleyecek otomatik olarak devreye girecek önlemler varken, bu ocakta neden kullanılmamıştır?

10. Ocakta alıştırılan işçilere işçi sağlığı iş güvenliği ve yangın anında nasıl hareket edileceği eğitimi en son hangi tarihte verilmiştir?
11. Soma Holding'e bağlı Somadaki 4 maden ocağına ruhsat kim, hangi kurum tarafından verilmiştir?
12. 13 Mayıs 2014 tarihinden önce madende yangın olmuş mudur? Neden kaynaklanmıştır? Hangi yöntemle sndrlmştir?
13. "Facianın olduğu madende" bugüne kadar kaç kişi daha önceki facialarda yaşamını yitirmiştir?
14. 13 Mayıs 2014'de facia olduktan sonra ne zaman(lar) madene oksijen nereye, ne zaman ve ne kadar verilmiştir?
15. Soma Holdinge bağlı kömür işletmelerinde kaç tane taşeron (dayı) firma çalıştırılmaktadır? Her bir taşeron firmada kimlere hangi tarihlerde ücret ödenmiştir? (son 3 aylık döküm) mevcut mudur?
16. Madene işçileri kurtarmak için girenlerden kaç kişi lmştir ve ölüm sebebi nedir?
17. Madende yanarak ölen işçi var mı? Varsa sayı nedir?
18. Tefişten 5 gün önce hava odası yapıldığı ve bunların depo olarak kullanıldığı iddiaları doğru mudur?
19. Hükümetiniz İLO'nun 176 sayılı madenlerde güvenlik ve sağlık sözleşmesini imzalamaktan neden kaçınmaktadır?
20. Eynez maden ocağında facianın olduğu saatte kaç işçi vardı? Kayıtsız ve gündelik çalıştırılan işçi var mıydı? ocuk işçi çalıştırıldığı iddiaları araştırılmış mıdır? Sayın Bakanın açıklamasında geçen "içerde madenci olmayanlar bulunuyor" sözleri kaçak işçiliği teyit etmiyor mu?
21. Yeraltında 100'den fazla Suriye'li olduğu, içeriye sadece AFAD ekibinin girdiği, AFAD ekibinin yabancı olanların cenazelerini dışarı çıkarmadığı ve o galeriyi kll su ile betonlaştırdığı iddiaları doğru mudur? Burayı kayıtlara göre kimler kontrol etmiştir?